

Cardedeu modernista

La millora de les comunicacions entre Barcelona i Cardedeu a mitjan segle XIX va fer possible l'arribada de la burgesia barcelonina i d'uns quants arquitectes que van deixar-hi l'empremta del modernisme, que amera bona part de la fisonomia de Cardedeu.

L'arribada del tren a Cardedeu, el 1860, i la construcció de la nova carretera, el 1865, van facilitar l'entrada de la burgesia barcelonina al poble. Aquestes famílies van triar Cardedeu com a segona residència perquè els oferia la tranquil·litat del poble sense haver d'allunyar-se gaire del negoci que tenien a la ciutat. Van ser aquests estiuejants els qui van introduir el modernisme a Cardedeu. Necessitaven construir-s'hi les torres i les volien de l'estil que trencava amb l'art fet fins llavors. Això va permetre l'arribada d'arquitectes com J. M. Raspall i d'Eduard M. Balsells. Si Raspall és l'autor de les cases modernistes de Cardedeu tret de la Torre Gual, també va fer-ne l'ordenació urbanística quan n'era l'arquitecte municipal (1904), i ho va fer seguint els canons noucentistes de creixement ordenat i racional.

La decoració, element típic del modernisme. El visitant que s'acosta a Cardedeu per contemplar-ne l'obra modernista hi arriba amb tren o per carretera, recursos que ja existien el 1865. El recorregut pot començar amb la visita de la primera obra de Raspall a Cardedeu, l'Alqueria Cloèlia (1904), situada darrere el cinema. Mercè Espinach li va encarregar aquest edifici, que va fer construir mentre tenia el marit de viatge de negocis a Londres per regalar-l'hi a la tornada. De base quadrangular molt simple, la torre es destaca per un tractament decoratiu amb materials treballats artesanalment, molt característic del modernisme. El visitant, situat a la porta principal, podrà observar-hi un conjunt de ceràmiques amb el nom de la casa escrit en lletres modernistes. Tam-

bé hi són importants les reixes de ferro forjat de formes corbes i sinuoses aconseguides amb la tècnica del cop de fuet, i els esgrafiats amb motius vegetals i la col·locació de les finestres a alçades diferents.

La Torre Gual, més coneguda per Torre Montserrat, va ser construïda per Eduard M. Balsells entre 1910 i 1912. Cal destacar-ne la finestra circular travessada per un pilar que aguanta la cúpula. Balsells, amb aquest conjunt, va voler representar la metamorfosi del cuc de seda en papallona. La finestra, símbol de la crisàlide, és rematada pel trencadís de ceràmiques de la cúpula, de tons verds, grocs i daurats, figuració de les ales d'una papallona. Les ceràmiques amb motius vegetals, els capcers amb temes medievals i la torre mirador, no passen gens desapercebuts.

Entrant al nucli vell del poble, val la pena de passar pel carrer de l'Hospital i detenir-se a Can Golferrich, casa reformada per Raspall el 1908. Els vitralls emplomats de les finestres i les reixes orgàniques de la planta baixa, anomenades així perquè són pràcticament engaxades a la paret, mereixen atenció.

Seguint pel mateix carrer trobarem la façana nord de Can Marc Viader (1917-1922), amb esgrafiats i medallons. La façana principal és a la plaça de Marc Viader, ornada de vitralls amb dibuixos florals i vegetals i capcers esglaiats. També s'hi pot contemplar un nou element de l'arquitectura modernista, el jardí. Raspall ordena aquest espai a base de jardineres, que marquen camins i placetes, i hi col·loca bancs per reposar-hi.

La parada següent és a la plaça de Sant Joan i als carrers que l'envolten, on hi ha cases de carrer amb

petits detalls de decoració modernista. Són importants el capcer de forma ondulant i l'esgrafiats de Can Llibre, resultat de la reforma que va fer-hi Raspall el 1912.

Davant mateix de l'església hi ha Ca n'Arquer (reformada el 1926), amb un balcó corregut que va de punta a punta de la façana, amb trencadís de ceràmiques a la part inferior. Una mica més amunt, hi trobem Can Clavell (1908), un bon lloc per a fer-hi parada i degustar un suís a la granja del Melindro, situada a la planta baixa de l'edifici. A la sortida, cal fixar-se en els vitralls del primer pis, en la corriola

La Torre Gual, més coneguda per Torre Montserrat, construïda per Eduard M. Balsells entre 1910 i 1912. Els burgesos barcelonins que arribaven a Cardedeu van optar pel modernisme, un estil que trencava amb l'art fet fins llavors.

ARXIU

ARXIU

El cementiri de Cardedeu, obra de J. M. Raspall. L'arquitecte aprofità la tanca per posar-hi els nínxols.

de ferro forjat i en els medallons de la part superior de la façana. La torre Balbey (1915), l'última digna de visitar del nucli urbà, utilitza la pedra de granit, les ceràmiques i el ferro forjat. El Parc de Pinetons, al costat de la riera de Cànoves, demostra que J. M. Raspall també va tenir en compte la importància dels espais verds.

Per a acabar de veure els edificis modernistes cal anar a la carretera general. A prop de l'estació del tren hi ha Cal Peó (1909). Aquest edifici construït com a graner es destaca per una amplitud i un caràcter funcional que demostren que el modernisme també era un estil a l'abast de la gent del poble.

Al sud de la via, hi ha la famosa granja Viader, on es va crear el Cacaolat. Aquesta construcció es destaca pel concepte de granja moderna en què es basa, envoltada d'àmplies naus, aptes per a satisfer les necessitats d'una gran explotació.

Les finestres desordenades i les rajoles de colors són el toc modernista que decora l'habitatge.

Sortint de Cardedeu en direcció a Barcelona, hi ha una de les obres més apreciades de Raspall, el cementiri (1908-1921). Dalt d'un turó i de cara a ponent, tipifica l'ideal de cementiri de Raspall. L'arquitecte innova i aprofita la tanca perimetral per posar-hi els nínxols. Passada la reixa d'entrada, el visitant topirà amb el panteó de la família Viader, de l'escultor modernista Enric Clarasó. A partir d'aquest punt Raspall dissenya una diagonal, al llarg de la qual es combinen panteons i espais de repòs, i dos camins laterals en l'un dels quals construeix una glorieta amb vistes al Montseny. Es diu que, per construir aquest cementiri, Raspall es va inspirar en un quadre de Martí Alsina, que mostrava un enterrament al caient del dia.

Eva Auqué

Al bell mig de la Vall d'Ordino en un paratge excepcional APARTHOTEL ANNAPURNA

Cra. General d'Ordino a Ansalonga Ordino (ANDORRA) Informació 00 376 - 85 04 44